

BEDANKT LIEVE OUDERS

Of: De absurde geschiedenis van een doodnormaal gezin

Louis J.A. van Beek

26 januari 2013

Louis J.A. van Beek
Voltaplein 38-I
1098 NS Amsterdam
+31 6 25 077 477
[**vanbeekL@telfort.nl**](mailto:vanbeekL@telfort.nl)

PERSONAGES

Alda
Moeder

Dick
Vader

Vincent
Oudste zoon

Ronald
Jongste zoon

LEGENDARISCH LEVEN

Laat ons legendarisch leven
Laat ons legendarisch zijn
Laat ons leven op de grens
Als genot verwordt tot pijn
Laat ons onweerstaanbaar worden
Zonder angst en schone schijn

Lalala...

Laat me vurig van je houden
Laat me toch je liefste zijn
Die je eeuwig zal beminnen
Als een zon die altijd schijnt
Laat ons zorgeloos genieten
Laat ons dansen op het plein

Lalala..

Laat ons nu maar balanceren
Op een veel te dunne lijn
Tussen wanhoop en genoegens
Tussen blijdschap en venijn
Laat ons legendarisch leven
En laat ons onsterfelijk zijn

Lalala...

EEN AVONDJE FONDUEN

Vincent is 15, Ronald is 13.

Alda: Maak jij de sausjes vast, dan snijdt je vader het stokbrood.

Vincent: Ja mam.

Alda: Maar niet zoveel mayonaise hoor, het is me allemaal zo vet!

Vincent: Ja.

Alda: Doe maar half yoghurt.
En wat extra water bij de festival fris, anders wordt die saus te dik.
Niet de knoflook, die doe ik zelf.
Dick, kom jij het stokbrood even snijden?

Vincent: Zal ik twee zakjes paté royal doen voor papa?

Dick: Zo, is het alweer zo ver?

Alda: Zet die tv uit.
Neem nou niet weer bier, je krijgt toch nog rosé straks!

Dick: Ik heb maar twee pilsjes op.

Ronald: Kan ik nog wat doen?

Vincent: Mag ik een muziekje opzetten?

Alda: Heb je soms weer een nieuwe plaat gekocht?
Dek jij de tafel maar even.
He Jezus, Dick, waarom schenk je nu al die rosé in?

Dick: Ach, Alda, het is toch gezellig.

Alda: Ik moet ook alles alleen doen.
Zet die pinda's nou eens weg!
Ik loop de hele middag al het vlees te snijden.
Jij wilde toch zo nodig fonduen?
Zet liever die pan op tafel, en vul die spiritusbrander even.

Dick: Zo, is dat met knof?

Alda: Ja, dan blijf je tenminste lekker ver bij me vandaan vanavond.

*De telefoon gaat.
Ronald neemt op.*

Ronald: Met Ronald van Dijk.
Nou, soms wel soms niet.
Ik zal hem even roepen.
Pap, voor jou.
Joop Schenk.

Alda: Op Zondagavond?
Mijn god.
Kan die man ons nooit met rust laten?
Ronald, sta niet zo te giechelen met je broer en steek die
spiritusbrander aan.

Vincent: Wat zei je nou?
Soms wel soms niet?

Ronald: Hahaha, is je vader nog thuis soms.
Nou, soms wel soms niet zei ik.

Vincent: Hahaha, die moet ik onthouden.

Dick heeft opgehangen.

Alda: Wat had-ie nou weer?

Dick: Ach.
Morgenochtend eerst nog even naar...
Laat maar.

Alda: Dus je moet zeker weer om 6 uur op?
Ik doe geen oog dicht.
Kunnen we nu eindelijk eens aan tafel?
Kunnen we het nu eindelijk eens gezellig hebben?
Ik heb barstende koppijn.

Ronald: Wil je een aspirientje?

Alda: Ach hou toch op, ik hoef geen medicijnen.
Laten we nou maar gaan eten.
Aan tafel!
Jezus, heb je je glas nou al leeg?

Vincent: Soms wel soms niet.

Ronald: Zo, dat is flink wat knoflook in je sausje mam.

Alda: Ja, zo hou ik je vader lekker op afstand.

Dick: Oeps, Alda, m'n glas is omgevallen.

Alda: Je weet toch waar het staat?

Ronald: Ik pak het wel even.
Mogen wij ook een klein beetje mam?

Alda: Nee.
Schenk mij ook nog maar wat bij.
En niet zoveel saus bij je stokbrood!
Vincent zet die muziek eens wat zachter.
Dat gegil en dat gebonk!

Vincent: Vind je het niet gezellig mam?

Alda: Ik heb knallende koppijn.

Dick: Vincent, schenk jij nog eens een rosétje in voor je vader.

Alda: Dick, drink toch niet zo veel.

Dick: Ik eet er toch bij.

Alda: En laat die dure biefstukjes toch niet zo keihard bakken.
Vincent, niet zoveel van die saus op je vlees.

Ronald: Kunnen we niet een keer visfonduen?
Dat is met bouillon.
Niet zo vet ook, mama.
Met stukjes vis die je dan in een speciale pan doet en dan kookt in
plaats van frituurt.
Het is iets nieuws.

Dick: Geef mij maar een lekker stukje vlees.

Alda: O.
Doe ik het weer niet goed?
Ik sloof me uit om voor jullie iets lekkers op tafel te zetten...
Moeten jullie nou altijd tegen me in gaan?

Vincent: Dat bedoelt Ronald niet.

Hij bedoelt alleen maar...

Alda: Bemoei je d'r niet mee.
Ik heb jou toch niks gevraagd?
Als ik jou nodig heb dan laat ik wel een natte scheet.

Ronald: Laat maar.
Het is heel lekker.
Hè mam, lekker een fonduetje doen.

Dick: Is er nog rosé?

Alda: Ik ga naar boven.
Vuile rotkinderen.

VINCENT

Vincent spreekt:

Het huis moest leeg.
Iedereen had er tegenop gezien, maar het moest gebeuren.
Zo gaan die dingen.
Ik wilde het niet, ik wilde er niet aan.
Niet die poel induiken, waar elk voorwerp, elke foto, elk stofje en elke geur me zou
doen denken aan toen.
Aan mijn jeugd.
Echo's van vroeger.
Hoe het was.
Echo's van ruzie.
Bitterheid, verwijten en een sfeer om te snijden.
Alles went, maar sommige dingen zijn te groot.
Natuurlijk ging ik toch.
Het huis in.
De versleten voordeur met de klemmende brievenbus.
De grijze jaren 70 tegeltjes in de gang.
Daar knikkerden we als het regende, met de sleuf in de deurmat als pot.
De open keuken met een poort naar de woonkamer.
Het versleten parket.
De donkergroene velours gordijnen.
De meubels van manou met gebloemde bekleding.
Bruin en beige, veel beige.
De open haard.
Ik rook het hout, ik rook mijn jeugd.

Ze hielden niet echt van elkaar.
Dat wisten we, mijn broer en ik.
Dat wisten zij ook, papa en mama.
Ze waren verkeerd getrouwd.
Zo ging dat in die tijd.
Dat was toen, dat was een van de stopzinnnetjes van mijn moeder.
Dat was toen.
Als we lachten om het grappige haar op een foto uit de jaren '60.
Hun trouwfoto.
Toen zag het er nog rooskleurig uit.
Fresia's in mama's haar.
Papa in een gehuurde jacquet.
Met hoge hoed.
Toen moet het goed geweest zijn.
Hoewel de blik van ome Henk op de groepsfoto toen al boekdelen sprak.
De tantes vertelden het later.
Veel later.

Ronald en ik waren de laatsten die het te weten kwamen.
Vandaar al die zondagse bezoekjes.
Wij wisten het niet.
En ze deed het mooi: alsof ze het vervelend vond dat hij alweer een borrel kwam drinken.
Ze goot het grootste deel van de jeneverfles in een Tupperware-bakje.
Dan zou hij tenminste niet de hele fles opzuipen.
De harde schaterlach van ome Henk door de kamer, alsof hij hun affaire wilde weglachen.
En mijn vader, die had het ook allemaal niet door.
We spraken er niet over.
Ook later niet.

RONALD HEEFT WAT VRAGEN VOOR ZIJN VADER

Ronald is 8. Dick zit met Ronald voor de tv. Ze kijken niets bijzonders.

Ronald: Papa?
Was je heel erg verliefd op mama?
Vond je mama echt de allerliefste?
De allermooiste?
Konden jullie niet zonder elkaar?

Dick: Hmm.

Ronald: Moest je een beetje huilen toen je haar in haar trouwjurk zag?
Was mama mooi?

Dick: Hmm.

Ronald: Wanneer zijn jullie begonnen met ruzie maken?
Gaan jullie ook een keer geen ruzie maken?

Dick: Hmm.

Ronald: Was het spannend om te zeggen: Ja, ik wil?
Was mama net zo verliefd op jou als jij op haar?
Dacht je dat het nooit over zou gaan?
Was mama eigenlijk een leuke vrouw?
Gingen jullie heel vaak zoenen?

Dick: Haal jij nog even een schaalpje pinda's en een pilsje voor je vader.

Ronald: Waarom zijn jullie nog samen?
Wanneer ging het mis?
Wanneer ging het mis?

Ronald gaat een schaalpje pinda's en een pilsje halen.

PAPA EN MAMA

Ze hebben van elkaar gehouden
Ergens, vroeger, lang gelee
Ze hebben met elkaar gelachen
Liepen samen langs de zee
Stelden honderdduizend vragen
Blij verwonderd, zij aan zij
Vol verlangen, vol begeerte
Eeuwig en voor altijd vrij

Papa en mama
Papa en mama
Papa en mama
Papa en mama

Ze hebben van elkaar gehouden
Gingen ooit tot elke prijs
Waren ooit toch twee geliefden
Vol vertrouwen op dun ijs
Streelden, zoenden, lieve woordjes
Fluisterend, 's avonds laat
Samen lopen in het maanlicht
Door een stil verlaten straat

Papa en mama
Papa en mama
Papa en mama
Papa en mama

Ze hebben van elkaar gehouden
Lang geleden was het goed
In een wereld vol verdwazing
Pijnlijk zacht en bitterzoet
Altijd samen, altijd samen
Alsof het nooit anders kon
Ze hebben van elkaar gehouden
Lang geleden scheen de zon

Papa en mama
Papa en mama
Papa en mama
Papa en mama

ALDA, MOEDER

Alda spreekt:

Of ik echt van hem gehouden heb zou ik niet eens kunnen zeggen.
Misschien, in het begin.
Maar dat ging over.
Of het was niet genoeg, niet voor mij.
Mijn leven was niet meer van mij, dat gevoel had ik.
Een huwelijk als zovele, ik had er nauwelijks over nagedacht, en voor ik het wist was ik mezelf kwijt.
Opgesloten in een dorpje.
Twee kinderen baren, ga d'r maar aanstaan.
En iedere dag stond ik er alleen voor.
Altijd was Dick werken.
Van 6 uur 's morgens tot 7 uur 's avonds.
Het gezin onderhouden.
Ik was niet tevreden, ik kon niet gelukkig zijn met wat ik had.
Ik had een man die van me hield, of wat er voor door moest gaan, ik had een huis, ik had twee kinderen, maar voor mijn gevoel had ik niets dat de moeite waard was.
Het werd steeds erger.
Jaren, en jaren, en jaren.
Ik werkte eraan, ik had een hele goede man waarmee ik kon praten.

ZEGEL ZEGT OOK

*Alda vraagt haar man en kinderen mee te gaan naar gezinstherapie.
Vincent is 19, Ronald 17.*

- Alda: Dokter Zegel zegt dat jullie een keer mee moeten naar therapie.
- Dick: O, en dan?
- Alda: Dan zal dat een hoop dingen duidelijk maken.
- Ronald: Wij ook?
- Alda: Ja, Ronald.
Ja, Vincent.
Jullie ook.
Ik zeg toch jullie?
- Dick: Moet ik daar dan vrij voor nemen?
- Alda: Ja, Dick, die man werkt niet 's avonds.
- Vincent: Gezinstherapie.
- Ronald: Ja ja.
- Dick: Wat moet ik zeggen daar dan?
- Alda: Hè Jezus Dick, hoe moet ik dat dan weten?
Zegel zegt ook: we moeten maar zien wat eruit komt.
Die man is heel goed hoor.
Hij weet alles.
Maar hij wil jullie erbij hebben.
- Dick: En wanneer moeten we naar Zegel?
- Vincent: Probeer maar iets af te spreken.
Het zal voornamelijk van papa afhangen.
- Alda: Helemaal niet.
Dinsdag of vrijdag werkt hij, dus dan wordt het dinsdag of vrijdag.
- Ronald: Een part-time gezinstherapeut.
- Vincent: Ik moet kijken of het gaat met m'n rooster.

Alda: Ja, willen jullie nou dat het hier verbetert of niet?
Er wordt hier niet gepraat zegt Zegel.
Er moet gewoon meer gepraat worden.
Ik heb al zo vaak gedacht dat het beter moest, maar je vader weigert
gewoon te praten.

Ronald: Moet je nou per se altijd zo snauwen mam?
We zeggen toch dat we met je meegaan?

Alda: Aan jullie heb ik ook niks.
Het wordt tijd dat ik eens een keertje aan mezelf denk.
Zegel zegt dat ik voor mezelf moet kiezen.

Vincent: Die Zegel weet het allemaal wel goed zeg.

Alda: Moet dat nou?
Eens in de zoveel tijd moeten jullie me gewoon de grond in stampen.

Dick: Nou, dinsdag dan maar.

Alda: Als je maar weet dat dit je laatste kans is Dick.
Ik kan zo niet verder.
Ik wil niet meer.
Ik ben moe.
Moe.

ALDA, MOEDER

Alda spreekt:

Keihard moest ik terugvechten.
Eenendertig jaar huwelijk, en dat was het dan.
Ik zat in een verkeerd leven.
Ik heb nog steeds soms een huilbui.
Dan smijt ik met de stofzuiger.
Dan ga ik mijn gezicht wassen, en dan is het weer weg.
Ik heb zo'n haat tegen die man gekregen.
Wat die man mij heeft aangedaan is verschrikkelijk.
Mijn leven lag op een rail, ik had leuke mensen om me heen, en daar werd zomaar roet in gesmeten.
Dus ik ben helemaal van slag geweest.
Familiebanden, ik plak het aan mijn laars.
Mijn familie heeft me ook in de steek gelaten, ze hadden geen behoefte meer aan me.
Af en toe ga ik heerlijk foto's zitten verscheuren.
Tot er niets meer over is.
Er is niets meer over.
Ik mis die armen.
Ik mis die aandacht.
Mijn kinderen zijn mijn eigen.
Maar veel zie ik ze niet meer.
Ik mis een arm om me heen.
Ik kom toch elke dag thuis in een vorm van eenzaamheid.
En dan zeggen ze: we hebben ook een vader hoor.
Ja, het is jullie vader, maar ik ben jullie moeder.
Ik heb jullie gedragen.
Ik heb jullie op de wereld gezet.
Hij had vijf minuten lol.
Laten we het zo maar eens bekijken.
Ik heb jullie toch zeker opgevoed?

Ik ben eenzaam in mijn leven.
Ik ben zelf een goede moeder, ik ben echt een goede moeder.
Ik heb het altijd alleen moeten doen, en nu doe ik het ook wel alleen.
Maar ik loop op mijn laatste energie.
Ik loop op het puntje van m'n eind.
Hij wilde dat ze voor hem getuigden, en ik wilde dat ze voor mij getuigden.
Dat moeten jullie zelf maar uitzoeken, dat zeiden ze, mijn zonen.
Ze hadden gelijk, wat hadden ze gelijk.
Natuurlijk heb ik fouten gemaakt, en hij ook.
Ik wou dat ik jullie nooit gekregen had, ja dat heb ik wel eens gezegd ja.
Maar dat hoeft je iemand toch niet zo lang na te dragen?

Ik kan het niet, ik ben er niet toe in staat.
Ik kan niet liefhebben.
Ik begin nergens meer aan.
Alles raak ik kwijt.
Het voelt...
Het voelt...
Net of ik er niet ben.
Ja, net of ik er niet ben.

NIET GESTORVEN

Waarom ben je niet gestorven
Doodgegaan op dertig mei
Ergens tussen één en tweeën
Dan was jij van alles vrij
Waarom restte jou geen schoonheid
Nu is het al veel te laat
Nu ben jij alleen nog bitter
Nu ben jij vervuld van haat

Dood mama, dood mama, ga nu maar eens dood
Het lucht zo op, het lucht zo op
De opluchting is groot
Dood mama, dood mama, ga nu maar eens dood
Probeer het maar, probeer het maar
Je vrijheid is de dood

Waarom ben je niet gestorven
Opgehouden toen het kon
Waarom is het niet geëindigd
Zoals ooit het eens begon
Steeds maar moet je blijven leven
In een wankel web verwijt
Almaar meer verloren kansen
Ziekelijke angst en spijt

Dood mama, dood mama, ga nu maar eens dood
Het lucht zo op, het lucht zo op
De opluchting is groot
Dood mama, dood mama, ga nu maar eens dood
Probeer het maar, probeer het maar
Je vrijheid is de dood

Waarom blijf je steeds maar leven
Leven als een brokje gal
Waarom kan ik jou alleen nog
Blijven zien als een geval
Eens heb ik van jou gehouden
Wanneer ging dat toch voorbij
Liefde is voorgoed gestorven
Doodgegaan op dertig mei

Dood mama, dood mama, ga nu maar eens dood
Het lucht zo op, het lucht zo op
De opluchting is groot

Dood mama, dood mama, ga nu maar eens dood
Probeer het maar, probeer het maar
De vrijheid is de dood

(En als je eindelijk dood bent
Dan zal ik om je rouwen
Rouwen om het leven
Dat jij nooit hebt geleefd)

DICK, VADER

Dick spreekt:

Ze dacht dat ik het nooit zou vragen.

En toen vroeg ik haar.

Ze zei: Ja natuurlijk, lieve man.

HET HUWELIJKSAANZOEK

Alda en Dick lachen en zien er gelukkig uit.

Alda: Ik dacht dat je het nooit zou vragen.

Dick: Is dat ja?

Alda: Ja natuurlijk, lieve man.

Dick: Ik ga het goed doen.

Alda: Dat weet ik toch.
Ik zag je zitten bij je zus in het ziekenhuis en ik wist het.
Ik zal voor hem zorgen.
Dit is mijn man.

Dick: Nou nou.
Dat is nogal wat.

Alda: En jij?
Wat wil jij?

Dick: Ik weet het niet.
Ik wil het fijn hebben.
Met jou.
Met mijn vrouw.
Samen.

Alda: Ach, Dick...
Weet je wat ik zou willen?
Ik wil...
Ik wil...

Dick: Zeg maar niks.
Alda.

Alda: Dick.

Dick: Alda.
Lieve Alda.

DICK, VADER

Dick spreekt:

Ik was haar man.
Ik wist niet veel, maar dat wist ik.
Ik wilde het fijn hebben.
Met haar.
Met mijn vrouw.
Samen.

Het was zoals het hoorde.
Het ging zoals het was.
Ik had nergens tijd meer voor.
Voor mijn gitaar niet, voor mijn cabaretgroepje niet, voor de voetbalclub niet.
Ik werkte, ik werkte hard.
Ik was blij met de kinderen, maar ik wist niet beter dan dat dat gewoon was.
Het was gewoon.
Maar zij had het anders verwacht.
Ze had in ieder geval minder pijn verwacht.
Ze zei het zo vaak tegen Ronald: na jou had ik er schoon genoeg van.
En tegen Vincent: ik wou dat ik jullie nooit gekregen had.
Ik werkte.
Ook op zaterdag.
We hadden het niet breed, maar we kwamen niks te kort.
Daar werkte ik voor.
Voor haar, en voor mijn zonen.
Het was alles wat ik kon.
En veel keus had ik ook niet.

Later had ik echt wel mijn verzetjes.
Leider werd ik, van een elftal bij de voetbalclub.
Doorzakken in de kantine.
Tot een van mijn zonen me moest komen halen.
Vincent, of Ronald?
Ik weet het niet meer.
Ze wisselden elkaar af.
Ik heb maar twee pilsjes op, zei ik altijd.

Het was zondag.
De dag voor toastjes met filet americain.
En Alda was naar Henk.

HAPJES VOOR DICK

Dick zit in de tuin de krant te lezen. Alda is er niet. Vincent (18) en Ronald (16) zitten wat te klieren.

Dick: Zeg, jongens, het is wel zondag.
Je moeder maakt altijd wat toastjes klaar dan.

Vincent: Pap, dat kan je toch best zelf ook wel.

Dick: Ik ben de krant aan het lezen.

Ronald: Ja, dat zien we.

Dick: En je moeder is naar ome Henk.

Ronald: Alweer?

Vincent: Even geduld hoor, we zijn bezig.

Dick: Aan jullie heb ik ook niet veel.

Vincent en Ronald lopen giechelend naar de keuken en gaan daar toastjes smeren. Niet alleen met filet americain, maar ook een paar met kattenvoer, dat ze uit de koelkast hebben gehaald.

Dick: Zo, dat werd tijd.
Wat is dat?

Vincent: Dat is filet, en dat is een soort paté, die had mama gehaald.

Ronald: Ja.
Paté.

Vincent en Ronald zetten het bordje neer en gaan aan tafel zitten. Dick neemt eerst een toastje met filet americain, en uiteindelijk ook een toastje met kattenvoer. Vincent en Ronald zien dat Dick het in zijn mond stopt.

Vincent: Ben je dat nou aan het eten?
Hahaha!
Dat is kattenvoer!

Dick spuugt de resten van het toastje uit met veel walging.

Dick: Jezus!
Willen jullie me vergeven of zo?

Ronald: Vergeven?

Vincent: Hij bedoelt vergiftigen.
Pap, het was een grapje.
Wisten wij veel.

Ronald: We dachten dat je het wel door had.

Dick: Leuk hoor.

Dick gaat een pilsje halen om zijn mond te spoelen.

DICK, VADER

Dick spreekt:

Wisten zij veel dat hun sul van een vader er nog echt een hap van zou nemen ook.
Ze dachten dat ik het wel door had.
En ik dacht alleen maar: Alda heeft ze de opdracht gegeven.

Maar ik lachte het weer weg.
Er viel niet veel meer te lachen in ons leven.
Ik kon het niet langer ontkennen.
Het was het beste zeker, ik had niet veel keus, zij zette het in gang, ik stond erbij en ik keek ernaar.

Ik verhuisde, voor het eerst van mijn leven woonde ik alleen.
Klein.
Maar wel gezellig.
Ik deed mijn best.
Ik had de helft van het bestek van haar meegekregen.
Ik had niet veel nodig.
Het was ons huwelijksbestek.
Tja, zo gaan die dingen.
Ik ging op kookcursus.
Een basiscursus koken.
Aardappels, een karbonaadje bakken.
En op de biljartclub, en ook nog op het koor.
En niemand zeurde dat ik te laat thuis kwam of teveel pilsjes op had.
En toen kwam Annie.
We hadden het best leuk.
Ze was weduwe, en ze kon goed koken.

Maar van Alda kwam ik nooit meer af.
Dat ging gewoon niet, en dat wist Annie ook.
Maandelijkse bedragen en dagelijkse sores.
Ik had een nieuw begin gemaakt, maar ik kon het niet vergeten.
Als ze het had gewild, zou ik naar haar terug zijn gegaan.
In veranderingen ben ik niet zo goed.
Maar ze haatte me, ze zei dat ze me haatte.
Ik haatte haar niet, ik kon dat niet.
Annie wilde het wel, dat ik haar haatte.
Maar dat kon ik niet.
Ik kon geen vijfendertig jaar van mijn leven haten.
Dat ging niet.

WIE VERLAAT WIE?

Daar staan ze naar elkaar te kijken
Met het afscheid in hun hand
Nu zal heel snel moeten blijken
Houdt dit alles nog wel stand?
Stil sta ik me af te vragen
Hoe het ooit voor hen begon
Vaag begint het mij te dagen
Dat dit echt niet anders kon

Maar wie verlaat wie
Wie verlaat wie
Wie verlaat wie
Wie verlaat wie

Niet langer is hun lot te tarten
Ze zijn alleen maar wie ze zijn
Het afscheid speelt hen nu nog parten
Ze lijken plots zo teer en klein
'we zullen zien' hoor ik haar zeggen
Het gaat gewoon zo het moet gaan
Niet te stoppen, te weerleggen
En dit gedoe heet dus: bestaan

Maar wie verlaat wie
Wie verlaat wie
Wie verlaat wie
Wie verlaat wie

Dicht gaan nu voorgoed de deuren
Wie weet hoe dit nu verder gaat
Ik moest hun grijze dagen kleuren
Maar daarvoor is het nu te laat
Ik wil ze zo graag bij me houden
En weet alleen: ik zie ze graag
We konden, wilden, deden, zouden
En nu rest slechts die ene vraag

Wie verlaat wie
Wie verlaat wie
Wie verlaat wie
Wie verlaat wie

TWEE ZONEN

Vincent is 16, Ronald is 14.

Alda valt uit tegen Vincent:

Alda: Ben jij homofiel soms?

Vincent: Nou ja, hmmm, eh..
Ik val op mensen.
Nou ja...
Ja...
Ja.
Ik denk het wel.

Alda (tegen Ronald):

En jij ook zeker?

Ronald (mompelt wat):

Eh...
Dat doet er toch niet toe?
Petra is toch m'n vriendinnetje?
Ik vind het allemaal zo...

Dick (staat op uit zijn stoel):

Ik moet dit even verwerken.

Dick loopt de kamer uit, de trap op, naar boven.

Alda: Mooie boel.
Ik vind het allemaal prima.
Ik wou dat die man het ook prima vond.

Ronald: Papa?

Alda: Ja, je vader, wie anders.
Van je vader natuurlijk.
Van mij hoeven jullie geen negativiteit te verwachten.
Ik sta achter mijn kinderen.
Als je vader dat ook maar eens deed.
Wisten jullie dat al lang?
Ik ben heus niet achterlijk hoor.

Vincent: Zal ik nog wat inschenken?

Niemand reageert. Iedereen zit wat voor zich uit te staren. Dat duurt even.

Vincent: Het was laatst in Dallas.
Mitch kon niet met Lucy trouwen omdat...

Alda: Het is hier geen Dallas.

Stilte.

Dan komt Dick weer beneden.

Dick: Nou, ik heb het verwerkt.

Stilte.

Ronald (*tegen Vincent*):

Ze kan er toch niet moeilijk over doen met drie lesbische zussen.
Zullen we even naar buiten gaan?

Alda: Nee.
We gaan eten.
En laat mijn familie er alsjeblieft buiten, wil je?
Ik hoor je wel.
Jezus, Dick, zou je de tafel niet eens dekken?

Er wordt zwijgend gegeten.

VINCENT

Vincent spreekt:

Ik haatte mijn broertje.

Zo vaak.

Pas toen we het huis uit waren beseften we hoe leuk we elkaar vonden.

Dat het niet altijd geschreeuw hoefde te zijn.

In een gezin waar liefde schaars is, is het moeilijk van iemand te leren houden.

En dus was het makkelijker om een hekel aan hem te hebben.

Geen dag ging er voorbij zonder ruzie.

We deden papa en mama na.

Er was histerie, er was gegil, er werd gevochten, we haalden het bloed onder elkaars nagels vandaan.

We dreven mijn moeder tot wanhoop.

Maar we moesten toch iets doen om haar aandacht te krijgen.

DE VAL DOOR DE DEUR

Vincent (10) en Ronald (8) zijn alleen thuis. Ze zijn vervelend en zitten wat te klieren. Vincent heeft het computerspelletje waar Ronald graag mee wil spelen, maar geeft het niet af aan zijn broer.

Ronald: Je zit al de hele tijd man.
Je had het beloofd.

Vincent: Nog het laatste level.
Ik ben er bijna.

Ronald: Dat zei je een half uur geleden ook al.

Vincent: Nog even!

Ronald neemt het niet langer en wil het spelletje afpakken van Vincent. Hij rent weg. Een achtervolging om de keukentafel, naar de bijkeuken. Vincent rent naar buiten, haalt vliegensvlug de sleutel uit de achterdeur en doet de deur op slot. Ondertussen lacht hij zijn broer uit en zwaait met het spelletje.

Vincent: Hahaha!
Je krijgt hem toch niet!

Ronald: Ik breek door de deur heen hoor!

Vincent: Dat durf je niet.

Ronald: O nee?
O nee?

Vincent: Nee!
Je durft niet!
Je durft niet!
Jij durft niks, mietje!

Ronald begint tegen de deur te duwen . Harder, en steeds harder. Hij neemt een kleine aanloop en valt dan met veel lawaai door het brekende glas van de deur heen.

Vincent: Jezus!
Ronald!

Ronald: Tjezus!
Wat zeggen we tegen papa en mama?

Vincent: Je bent gevallen.

Ronald: Het ging per ongeluk.

Vincent: We spannen er een tafelkleed voor.

En dat doen ze dan maar. In de paniek horen ze Dick aan de voordeur. Hij komt een lading eieren brengen.

Dick: Alda?
Jongens?

Vincent en Ronald houden zich stil bij de gehavende deur.

Dick: Niemand?
Ik ben wat later straks.

Hij imiteert zijn vrouw:
Jezus, alweer??!

Als zichzelf: Sorry, Alda.

Hij zucht hoorbaar. En mompelt:
Een zucht geeft lucht aan een hart vol smart.

En hij vertrekt weer.

Ronald: Jezus man, wat gaan ze zeggen?

Vincent: Weet ik veel.
Ik weet het niet.

Vincent en Ronald zwijgen en gaan wat voor zich uit zitten kijken. Dat duurt tamelijk lang. In afwachting van het vonnis. Het computerspelletje is niet meer belangrijk.

Alda komt thuis via de achterdeur en ziet natuurlijk meteen de ravage.

Alda: Godverdomme.
Godverdomme.
Hebben jullie dit gedaan?

De broers knikken schuldbevestigend.

Alda: O, o, o wat heb ik toch een leuke kinderen.
Dat zegt iedereen toch?
Wat een leuke kinderen heb ik toch.

Ze loopt naar haar zoons, rustig, angstaanjagend rustig. Kijkt ze aan, en zegt dan:

Alda: Ik ben benieuwd wat je vader hiervan zegt.
 Ik ga naar boven.

RONALD

Ronald spreekt:

Ik ben er niet goed in.
Spullen uitzoeken.
Ik blijf erin hangen, ik kan niks weggooien.
Dan vind ik weer een kaart van haar.
Lieve zoon van me.
Ik zit alsmaar aan je te denken.
Het is almaar, niet alsmaar.
Kan ik donderdag langs komen voor mijn haar?
Mams.
Ik wil dit niet.
Dit wil ik toch niet?
Ik wou dat ik jullie nooit gekregen had.
Dat siste ze zo vaak.
Daar vergiftig je je kinderen mee.
Ik wou dat ik jullie nooit gekregen had.
Maar ik wil haar niks kwalijk nemen.
Ik moet verder.
Verder met mijn leven.
Er is een status quo.
We bellen op verjaardagen en met de feestdagen.
Omdat het moet, omdat het zo hoort.
Ik wil haar niets meer verwijten.
Maar echt veel wijzer word ik er niet van.
Ik kijk naar mijn fotogalerij aan de muur.
Ze hangt ertussen.
Papa hangt ertussen.
Papa...
Papa wist niet beter.
En ik heb de trouwfoto een ereplaats gegeven.
Zij zijn de reden dat ik er ben.

Een knikkerbaan.
Dat was ineens het favoriete ding.
En als Vincent ermee speelde, wilde ik, en als ik ermee speelde wilde Vincent.
En maar zeuren, en maar dreinen, tot mama er gek van werd.
Ze kwam op ons af, rustig, volslagen rustig.
Dat waren we niet gewend.
Ze pakte onze hoofden, en ze zei: Ik ben jullie zo zat.
Ze sloeg onze hoofden tegen elkaar.
Ik ben jullie zo zat.
En toen ging ze naar boven.
We durfden niet te huilen.

Zo vaak kwam ik uit school, en dan zag ik haar niet.

ALDA HEEFT HOOFDPIJN

Ronald (12) komt thuis uit school. Hij gooit zijn tas in een hoek.

Ronald: Mam?
Mam?
Mama!

Alda
(*van ver*): Ik ben hier.

Ronald: Ben je boven?

Ronald loopt naar de gang. Alda hangt boven aan de trap aan de leuning, half zittend op de tweede trede.

Alda: Ik heb zo'n hoofdpijn....

Ronald: Ga maar naar bed mam.
Ik doe wel even boodschappen.
Wat wil je eten?

Alda: Niks.
Ik heb zo'n hoofdpijn.

Ronald: We maken wel wat.
Hoe laat is papa thuis?

Alda: Ik verdraag hem niet meer.

Ronald: Wij koken wel wat.
Ga nog maar even liggen.

Ronald dekt zijn moeder toe.

RONALD

Ronald spreekt:

En dan dekte ik haar toe.

Waarom gaan jullie eigenlijk niet scheiden? vroegen we vaak.

Wat God verbonden heeft mag een mens niet scheiden.

Dat zei ze dan.

VINCENT

Vincent spreekt:

Ik kan zo goed doen alsof het me niet veel doet.
En zo langzamerhand weet ik ook niet meer wat het me doet.
Een moeder zonder werkelijke belangstelling voor haar kinderen.
Met afstand kijk ik ernaar, en ik verwonder me.
Maar ik ben wel één van die kinderen.
Ik ben wel dat kind.

Zo ongelukkig was het toch niet?
Er werd toch voor ons gezorgd?
Met Pasen en Kerstmis toch fonduen?
Vlees dichtschroeien in een pan kokende olie.
Wie heeft dat bedacht?
Een moeder die deed alsof ze het gezellig wilde maken, en orders uitdeelde.
Mama sprak altijd in uitroeptekens.
Zelfs achter een vraagteken zette ze nog een uitroepteken.

Ik heb maar twee pilsjes op.
Dat was papa's mantra.
Ik heb maar twee pilsjes op.
Oeps, Alda, m'n glas is omgevallen.
Dat zei-ie dan, terwijl hij met een schalkse, waterige, beschonken blik zijn glas op
tafel neerlegde.
En zij kon alleen maar snauwen: 'Je weet toch waar het staat?'

Veel was er niet voor nodig om het te laten ontploffen in haar hoofd.
Mijn moeder, mijn ongelukkige moeder.
Mijn moeder in uitroeptekens.

LANDSCHAP

Het landschap loopt op straat
Ik fiets er steeds maar langs
Het valt me nauwelijks op
Dat het landschap naast me staat

Jaren fiets ik langs de tijd
Fiets ik langs de horizon
En nauwelijks zie ik
Dat het landschap steeds voorbij me glijdt

Lome koeien, weidse wei
Een knotwilg en een boerensloot
Een prachtig, onopvallend
En ongrijpbaar schilderij

Een dorp, een kerk, en een fontein
Het trekt mijn oog voorbij
Ik kan alleen maar heel gelaten
Een stukje van dat landschap zijn

Lome koeien, weidse wei
Een knotwilg en een boerensloot
Een prachtig, onopvallend
En ongrijpbaar schilderij

We lopen samen, hand in hand
Het is een stuk van mij
Mijn onvervalste, niet te evenaren
Stukje Nederland

Lome koeien, weidse wei
Een knotwilg en een boerensloot
Een prachtig, onopvallend
En ongrijpbaar schilderij

Lome koeien, weidse wei
Een knotwilg en een boerensloot
Een prachtig, onopvallend
En ongrijpbaar schilderij

RONALD

Ronald spreekt:

Mama had een bikini gekocht.
Die stond haar niet.
Een roze.
Fuchsia meer.
Iets te klein.
Niet zo mooi, een beetje goedkoop.
Maar ja, we gingen op vakantie.
Voor het eerst in minstens acht jaar.
Mijn zwembroek was blauw, en glimmend, en ook iets te klein.
Je hebt aanleg om dik te worden.
Net als je vader.
Dat is lelijk, zei ze dan.

Een lichtgroene metallic Simca 1100, daar werd alles ingepropt.
De reis duurde niet lang.
Voor een buitenlandse vakantie was er sowieso geen geld.
Wel voor Pesse, ergens in Drenthe.
Drie weken maar liefst, in een huisje op de hei.
De hele huishouding was meeverhuisd.
We aten voornamelijk macaroni, dat was lekker makkelijk.
Ik heb ook vakantie hoor, ik sta thuis ook altijd al te sloven in die keuken!
Spelletjes, veel spelletjes doen.
Dat was gezellig.

KLAVERJASSEN

Het gezin zit aan tafel te klaverjassen. Dick is maat met Vincent (13), Alda met Ronald (11).

Dick: Ik krijg geen kaart waar het opstaat.

Alda: Driekaart.

Dick: Ik reken op m'n maat!

Vincent: Sorry, pap.

Dick: Heb je geen aas?
Kom ik met een 10 uit, je zit toch te seinen!

Vincent: Wat is dat ook weer, seinen?

Dick: Je gooit toch een 7!

Ronald: Ik wist het ook niet hoor.

Alda: Ik heb het in m'n buik, ik moet weer ongesteld worden.

Dick: Slag voor de pit!

Alda: Drink toch niet zoveel!

Dick: Je weet er zelf anders ook wel raad mee.

Alda: Ruiten.

Ronald: Als je moet pissen moet je naar buiten.

Alda: Vierkaart stuk.

Dick: Jezus Vincent, hoe kan je nou zo stom zijn?

Alda: Was dit de laatste ronde?

Dick: Weer nat!

Vincent: Ik heb niet zo'n zin meer.

Dick: Kom op jongens, nog één boompje.
Een revanche, Vincent.

Ronald: Ik heb ook geen zin meer.

Dick: Jullie hebben ook niks over voor je vader.

Vincent: Ik vind het niet zo leuk als papa de hele tijd zo boos is.

Dick: Zeg, hou jij je brutale smoel.

Alda: Je hebt toch al te veel op Dick.
Laat die jongens nou.
Jullie willen vast nog wat muziek luisteren of iets dergelijks.

Dick: Ga je nou zitten janken Vincent?
Hé, Vincent?

Alda: Laat die jongen met rust, Dick.

Vincent en Ronald gaan iets anders doen. Dick pakt nog een pilsje. Alda gaat naar de keuken om de macaroni op te zetten.

RONALD

Ronald spreekt:

Het was de zomer voor ik vond dat ik volwassen moest worden.

Ik droomde over wat ik later wilde worden.

Popster.

Dierenarts.

Acteur.

Piloot.

Elf was ik.

Zwemmen in het ven.

Vincent was veel knapper dan ik.

En dunner, en als ik stiekem een blik wierp op zijn zwembroek dan leek het wel of zijn piemel enorm was.

Ik had melkvet.

Melkvet.

Maar mijn tijd zou nog wel komen.

Stiekem trok ik mezelf af in het stapelbed, heel stil, zodat niemand het zou horen.

Ik dacht verward aan mijn zogenaamde vriendinnetje Petra, omdat ik dacht dat dat zo hoorde.

Maar ik dacht meer nog aan Mitch in Dallas, die getrouwd was met Lucy, maar andere gevoelens had.

En aan andere piemels dacht ik.

Ik hoestte een beetje als het moment daar was.

Mijn onschuld liet ik achter in Pesse, in Drenthe.

Hunebedden, parken, wandelen, en ik was nog net even groot als mama.

Teveel dezelfde foto's maken, nooit uit eten, de Hitkrant missen, ruzie maken met Vincent, en weer stil zijn als we mama hoorden huilen in de slaapkamer naast ons.

O, nou is het mijn schuld, riep papa.

Zo wilde ik het niet, zo zou ik het nooit doen.

Hou ik van papa en mama?

Hou ik van haar?

Ik had mijn dagboek mee, ik hield het onregelmatig bij.

Af en toe las ik terug.

Alsof ik het relaas van iemand anders las.

Uit school ging ik voetballen met Frank en Erik.

Ze gingen me pesten.

Telkens gooiden ze een bal tegen m'n hoofd, been of iets anders aan.

En wel even keihard hoor.

Ze maakten me aan het huilen.

Ik ging naar binnen, plaatjes kleuren.

Dat vond ik erg leuk.

We aten bloemkool, met yoghurt toe.

Gaat dat over mij?

Alsof ik toen al een pantser aanlegde tegen de harde, boze buitenwereld.

Alsof ik mezelf van een afstand beschouw.

Pas veel later hoorde ik dat Vincent het ook nogal te verduren kreeg.

We dachten allebei dat we de enige waren.

En tegen papa en mama zeiden we niets.

Die hadden wel wat anders aan hun hoofd.

ZEVEN JAAR

Gek, hoe alles terug kan komen
Gewoon maar, door een geur
Een niets beduidend zinnetje
Een hard dichtslaande deur
Gek, ineens weer zeven jaar
Ik fiets over de brug
Een boodschap voor m'n moeder
Ik durf al niet meer terug

Traag fiets ik naar de winkel
Ik zie ze alweer staan
Ik kan niet anders
Dan ze gewoon te laten gaan
Ik hoor weer hoe ze schelden
Hoe ze lachen, het gejoel
Ik fiets heel dapper verder
En doe alsof ik niets voel

Zeven jaar
Zeven jaar
Zeven jaar
Zeven jaar

Daar schalt de hele dorpsbrug:
Hee mietje! Vuile poot!
God, ik ben pas zeven
De dorpsidioot
En elke dag opnieuw
Ben ik verstijfd van koude schrik
Maar laat daarvan niets blijken
Ik gun ze zelfs geen blik

Ik hoor ze steeds maar roepen:
'Ben jij een gozer, of een wijf?'
Het is zo'n zin van vroeger
En ik voel hoe ik verstijf
Het galmt door mijn gedachten
Van ergens, heel ver weg
Wat moet ik doen?
Wat willen ze dat ik zeg?

Zeven jaar
Zeven jaar
Zeven jaar

Zeven jaar

Nu wordt met toen verweven
Ik ruik weer schoolbordkrijt
Een niets beduidend zinnetje
Een schaduw van de tijd

Gek, hoe alles terugkomt
Ik ben eventjes weer klein
Lang niet aan gedacht, maar
Het zal altijd bij me zijn

ALDA, MOEDER

Alda spreekt:

Ik heb het altijd geprobeerd goed te doen.
Uit werken moest ik, om bij te verdienen.
Van zijn loon konden we niet alles betalen.
Deurwaarders, gas dat werd afgesloten omdat er net te laat betaald was.
Maar het werd weer werd aangesloten ook.
Altijd maar die eindjes aan elkaar knopen.
Andermans huis schoonmaken, omdat ze er zelf te beroerd voor waren.
De namen stonden op de kalender: Ritman, Hemmer-Smit, van Engelenburg,
Schuiling, zelfs m'n eigen zuster Jannie huurde me in.
Interieurverzorgster, maar voetveeg was een beter woord.
Alles deed ik voor ze, ik paste op hun kinderen, ik was de sloof, ik ruimde de troep
op, ik sopte de boel, ik deed de was, ik deed de strijk.
Aan hun heb ik m'n artrose overgehouden.
En dat allemaal voor een paar tientjes op een ochtend.
En dan schonk ik thuis een sherry in, als beloning, ja.
Ja, en dan kocht ik eens een jurkje voor mezelf, of ik bestelde wat bij Wehkamp.
Mag ik?
Mag het ook eens over mij gaan?

Dick was alleen maar werken, en wat leverde het op?
Op woensdagavond wilde ik dat hij de wc schoonmaakte.
Het kon me niet schelen dat hij gewerkt had.
Ik had toch ook gewerkt?
Ik deed toch ook mijn best om het gezinsleven draaiende te houden?
Mijn hele leven stond in dienst van anderen.

Klauwen met geld kosten kinderen.
Altijd die kinderen.
Alsof die scholen niks kosten!
En maar leren, en het maar beter weten dan hun moeder.
Ze haalden ons in, Dick en mij.
Al die geleerdheid, al dat leren.
Wat heb je er aan?
Uiteindelijk bleef ik alleen achter, met een piepkleine alimentatie.

Henk begreep het allemaal wel.
Henk wilde bij me intrekken na de scheiding, wilde ineens huisje boompje beestje
spelen.
Dat hoefde voor mij nou ook weer niet.
Henk was het uiteindelijk ook niet.
Toen het stiekem was, had het nog charme.
Had hij nog charme.

Maar toen had ik ineens een tweede Dick.
En snauwde ik hem net zo af als Dick.
Vincent zei het me op een verjaardag.
Je hebt je tweede papa gevonden.
Af en toe moeten ze me krenken.
Maar hij had weer eens gelijk.
Een tweede Dick, daar had ik eigenlijk ook geen zin in.

Zoveel ellendige zondagen waarop Dick weer eens naar het voetbal was.
En Henk kon toch niet elke zondag langskomen, dat viel te veel op.
Het hele dorp roddelde er al over, en Dick en de kinderen wisten van niks.
Dat dacht ik tenminste.

DE ZONDAGMIDDAG DAT DICK WERD BUITENGESLOTEN

Vincent is 11, Ronald is 9.

Alda: Vincent, ga jij je vader van het voetbalveld halen, het is half 6 geweest.
Ik wil zo eten.

Vincent: Maar mama...

Alda: Doe nou eens gewoon wat ik zeg, stom element.
Waar is je broer?
Laat maar, ik hoor die herrie alweer boven.

Vincent: Moet ik echt?

Alda: Kan je nou niet één keer doen wat ik vraag?

Vincent: Maar hij komt toch wel thuis zo?

Alda: Hij zou het liefst tot 8 uur blijven zuipen op dat rotvoetbalveld.

Vincent trekt zijn jas aan en gaat zijn vader halen.

Alda is alleen, schenkt een glas sherry in en gaat met een apparaatje zelf sigaretten rollen. Ze steekt er ook een op. Dan roept ze naar boven:

Alda: Ronald kan die godvergeten kleretherrie niet wat zachter?

De muziek stopt. Ronald komt binnen, doet de koelkast open, kijkt maar neemt niks en gaat dan zitten lezen.

Alda: Gezellig, gaat lekker zitten lezen.
Zo kan je net zo goed boven blijven.

Vincent komt thuis met z'n vader, die duidelijk een biertje teveel opheeft, maar probeert zich goed te houden.

Dick: Zo, daar zijn we weer.

Alda: Ja, dat zie ik.
Of zal ik zeggen: dat ruik ik?

Dick: Ik heb maar twee pilsjes op.

Ronald: Wanneer gaan we eten?

Vincent: En bedankt, Vincent.

Alda: Ik ben het zo zat.

Dick: Anders ik wel.

Ronald: Ik ga de open haard aanmaken.

Alda: Ga buiten maar even hout halen, dan doe je nog wat nuttigs.

Dick gaat met een teil naar buiten om hout te halen.

Alda: Zo, en nou doen we de deur op slot tot je vader een beetje nuchterder is.

Vincent: Mama!

Ronald: Waarom doe je dat nou mam?

Dick wil weer naar binnen maar de deur is dicht. Hij roept:

Dick: Alda!
Alda!
Alda!
Doe nou open.
Doe niet zo flauw.
Ik heb maar twee pilsjes op!

Alda: Ik heb maar twee pilsjes op!
Je liegt!

Dick: Alda!
Alda!
Ze gaven allemaal rondjes.

Alda: O, fijn!
Je hebt weer ons halve weekloon erdoorheen gejest!

Dick: Nee, nee, ik zelf niet.

Vincent: Mam, moet dat nou?

Ronald: Zo hard.

Alda: Nemen jullie het maar weer op voor je vader!

Ronald laat Dick weer naar binnen.

Alda: Ik sta overal alleen voor.
 Kies maar weer zijn kant.
 Ik wou dat ik jullie nooit gekregen had.

VINCENT EN RONALD

Vincent: Wie zei er ook weer dat hij thuis nooit zoveel dronk?
 Ach, was ik dat?
 Nou ja, nooit, da's teveel gezegd.
 Af en toe moet kunnen.
 We hebben het niet van een vreemde.
 De Matteus rosé is er met de papepel ingegoten.

Ronald: Vandaag mag het.
 Op een dag als vandaag.
 We hebben een huis leeggehaald, dan kunnen we beter ook onze geest
 opschonen.

Vincent: Vandaag maak ik de balans op.
 Hoeveel ik kan vergeten.
 Hoeveel ik wil onthouden.

Ronald: Met ijs, twee blokjes.
 Ben ik dit?
 Ik kan er niet omheen.
 Niet meer.
 Ik ben een deel van hen twee.

Vincent: Ik kan geen omwegen blijven maken.
 Hoe kan ik er omheen?
 We nemen er nog een.

Ronald: Dat rijmt.

VERJAARDAGSFEEST

Vincent is 13, Ronald is 11.

Alda: Pak maar uit, Vincent.
Het heeft met je fotocursus te maken.

Vincent: Wow, spannend.

Vincent pakt zijn verjaardagscadeautje uit. Het is een fototoestel.

Vincent: Jeetje, met de flits erbij!

Ronald: Dat is toch papa's toestel?

Alda: Je vader kon er niet mee omgaan.
Jij wist niet hoe het werkte, toch, Dick?
Jij onthoofde iedereen.

Dick: Hij is nu van jou jongen.

Ronald: Het is van ons allemaal.

Alda: Je moet wel de helft aan me terugbetalen.
Van je krantenwijk.
Anders is het te duur.
Dan kopen we voor je vader zo'n simpel toestel.

Vincent: O.
Ja, natuurlijk.
Dank jullie wel.
Ik ben er heel blij mee.

Alda: Schenk maar even lekker een sherry voor je moeder in.
Had je m'n briefje nog gezien vanochtend op je trommel?

Vincent: Ja hoor.
Ik ben toch snel naar huis gekomen?

Alda: Heb je veel huiswerk?
Je komt toch wel beneden zitten?

Vincent: Gaat wel.

Dick: Komt er nog familie?

Ronald: Het is doordeweeks, niet veel zeker.

Alda: Dan zijn we lekker onder ons.

Ronald: Ome Henk is vanmiddag al geweest.

Vincent: Had hij geen cadeautje bij zich?

Alda: Hij kwam voor mij.

Vincent: O.

Alda: Je kwam wat moeilijk.
Jij was de makkelijkste niet.

Dick: Gaan we nog eten Alda, ik moet straks nog even weg.

Alda: Op de verjaardag van je zoon moet jij 's avonds werken?

Vincent: Geeft niet hoor pap.

Ronald: Natuurlijk geeft dat wel!
We kunnen nog wel wat muziek draaien straks.

Vincent: Ik heb best veel huiswerk voor morgen.

Alda: De borstvoeding ging ook niet lekker.
Het deed enorm veel pijn.
Ik had altijd vier kinderen gewild, maar na jou had ik er schoon genoeg van.

Ze gaan eten.

Dick: Hou je nog een beetje van me?

Alda: Een vergiet vol.

Ronald: Met de gaatjes dicht toch, mam?

Vincent: Denk je?

Dick: Oeps, m'n glas is omgevallen.

Alda: Drink toch niet zoveel!
Praat liever eens met je kinderen.

Dick: Wat moet ik zeggen dan?

Alda: Ik heb ook gewerkt vandaag hoor!

Dick: Ja, ik ook.

Vincent: Gezellig zeg, ik ben wel jarig hoor.

Alda: Ik heb hier echt geen zin in, Dick.

Dick: Wat doe ik nou weer verkeerd?
't Is ook nooit goed wat ik doe.

Alda: Ik ga naar boven.

HET GEZIN

Alda en Dick troosten hun zonen.

Vincent: Het doet pijn, mama.

Ronald: Papa, het doet pijn.

Alda: Kusje erop.

Dick: En een pleister.

Alda: Het prikt even in het begin, en dan gaat het langzaam over.

Vincent: Ja?

Dick: Het gaat over.

Ronald: Echt waar?

Alda: Echt waar.

NA DE SCHEIDING (WEER EEN NACHT ALLEEN)

Hij stapt z'n bed uit, moet wat gapen
Het is al laat, kwart over acht
Kleedt zich aan, loopt naar beneden
Bekijkt z'n post, en hij lacht
Een kaartje, zomaar, van een kennis
Heel veel groeten van Heleen
Hij is even afgeleid van
Weer een nacht alleen

Ze springt haar fiets op, rijdt snel weg
In een oogwenk uit haar straat
Dwars door alle rode lichten
Anders komt ze nog te laat
Te laat voor alles, werk en afspraak
Zo druk als zij is er niet één
Denkt niet al te veel aan straks, aan
Weer een nacht alleen

Met al z'n vele bezigheden
Komt-ie snel z'n dag wel door
Hij gaat met vrienden nog biljarten
Belt zijn zuster, geen gehoor
Loopt wat rond, loopt wat te dralen
Weet niet goed meer waar nog heen
Gaat op huis aan, stil op weg naar
Weer een nacht alleen

Ze doet haar nieuwe voordeur open
Ongebonden, ze is vrij
Ze weet niet goed hoe zich te voelen
Vol van spijt, of boos, of blij
Ze loopt de trap op, loopt naar boven
't Is zo rustig, haast sereen
Kleedt zich uit met het vooruitzicht:
Weer een nacht alleen

Hij zet nog een muziekje op
En voelt dan wat hij heel goed weet:
Alles, alles lijkt verbonden
Met wat hij vroeger samen deed
Ze neemt een douche en stapt haar bed in
Gister vroeger, naar het scheen
Ze doen het licht uit en gaan slapen

(Weer een nacht alleen)

DICK, VADER

Dick spreekt:

Mijn gitaar hing aan de muur.
Als een object, een soortement van versiering.
Mijn mondharmonica lag in de keukenla.
De jongens speelden er wel eens mee.
Niet erop, dat konden ze niet.
Mijn gitaar en mijn mondharmonica.
In mijn cabaretgroepje waren ze altijd zo mooi van pas gekomen.
Op ons huwelijk zongen ze met z'n allen: Kees, Harrie, Tino, allemaal.
Ons lijdlied: Hallee, Halloo.

Ik kan het niet.
Alleen zijn.
Ik kan niet alleen zijn.
Daar ben ik niet voor gemaakt.
Ik was het wel even, net erna, in mijn eigen flatje.
Maar lang hield ik dat niet vol.

Ik dacht dat het voor altijd was.
Dat ons huwelijk voor altijd was.
Mijn eigen vader vond ik altijd een beetje dwaas, en sentimenteel, maar ik ben steeds meer op hem gaan lijken.
Familiebanden; hij vond ze zo belangrijk.
En ik vind dat ook.
Ik vind het fijn als m'n zonen er zijn.
Ik weet nooit echt goed wat ik tegen ze moet zeggen, maar ik vind het wel fijn als ze er zijn.

Voor Ronald en Vincent hoefden we het ook niet meer vol te houden.
Die waren al hoog en breed het huis uit.
Toen ik stopte met werken ging het pas echt goed mis.
Ze verdroeg me al nauwelijks, en nu darde ik de hele dag om haar heen.
Zo zag Alda dat tenminste.
Ga toch es wat doen! zei ze dan.
Of riep ze dan, ze riep eigenlijk meer.
Maar in al mijn vrijheid, na die jaren werken, wist ik niet wat ik met mezelf aan moest.
Ik voelde me gevangen in mijn eigen leven.
Ze werd steeds nerveuzer, steeds geïrriteerder.
Ze kon het niet meer, ze verdroeg me gewoon niet meer.
En ik dacht dat het allemaal wel meeviel.
Dat het allemaal wel los zou lopen.
Advocaten, scheidingspapieren, ik ontkende het gewoon.

Voor zolang het duurde.
Als het niet zo'n nederlaag was geweest had ik er nog om kunnen lachen.

Annie begrijpt er niks van.
Ik heb eens tegen haar gezegd dat ik het best wel miste.
Dat was niet echt handig van me.
Hoe kan ik dat leven nu missen?
Ik begrijp het zelf niet eens.
Dat ik zelfs die ruzies miste.
Op een gegeven moment ben je zo gewend geraakt aan elkaar, dan stel je jezelf geen vragen meer.
Ik weet niet waar we nu zouden staan als Alda er niet toe besloten had.
Ik weet het niet.

DICK HANGT EEN WISELLIJST OP

Dick staat op een keukentrapje met een boor in zijn hand, klaar om een gat in de muur te boren. Op de grond staat een wissellijst, met in een passe-partout allerlei verschillende familiefoto's. Alda staat klaar met de stofzuiger en houdt het uiteinde van de slang onder de plek waar Dick wil gaan boren. Vincent (8) en Ronald (6) kijken toe.

Alda: Kan het niet met een spijker Dick?
Dat geboor geeft altijd zo'n rotzooi.

Dick: Nee, Alda, dan hangt het niet stevig.

Alda: Het is ook zo groot.

Dick begint te boren. Alda zet de stofzuiger aan en zuigt het gruis weg. Ze zitten elkaar wat in de weg. Dick hangt de lijst op.

Alda: Scheef, Dick.
Zo ja.
Toch nog wat op de grond.
Wat staan jullie daar nou?
Altijd overal met je snotkoggert bij.
Ga nou maar weg, dan kan ik het opruimen.
Ik ben toch jullie sloofje?

En Alda gaat stofzuigen.

BIJ DICK THUIS

Ronald (26) en Vincent (28) zijn op bezoek in de nieuwe flat van Dick.

Dick: Hoe vinden jullie het?

Ronald: Klein.

Vincent: Wel gezellig.

Dick: We doen ons best.

Ronald: Wel beter dan dat noodwoninkje hiervoor.

Vincent: Zal ik even koffie zetten?

Dick: Doe mij maar een pilsje.

Vincent loopt naar het keukentje, pakt een pilsje voor zijn vader, snuffelt wat in kastjes en laden en komt dan terug.

Vincent: Heeft ze nou zelfs het bestek in tweeën verdeeld?

Dick: Ik heb niet veel nodig.

Vincent: Dat was jullie huwelijksbestek.

Dick: Tja, jongen, zo gaan die dingen.

Ronald: Is de cursus al afgelopen?

Dick: Nog twee keer.
Ja, je vader weet nu best hoe-ie lekker kan koken.

Ronald: Goed van je hoor.

Dick: Ik heb een nieuwe vriendin.

Ronald: Alweer?
Wat is er met Gerda gebeurd dan?

Dick: Die leek toch een beetje te veel op je moeder.
Ze wilde van alles, dat wilde ik niet.

Ronald: Hoe heet ze?

Dick: Annie.

Vincent: Je laat er ook geen gras over groeien.
Het is toch alweer de derde?

Dick: Het is al een tijdje hoor.
Een maand of drie.
We hebben het leuk.

Vincent: Fijn, pap.

Ronald: En jullie gaan trouwen en leven nog lang en gelukkig.

Dick: Ze heeft gevraagd of ik bij haar intrek.

Ronald: Echt?

Dick: Maar we doen het rustig aan hoor.
Jullie moeten haar eerst maar eens ontmoeten, dat wil zij ook graag.
Ze is weduwnaar.
Ze had het erover dat we een keer samen kunnen gaan steengrillen ergens.

Ronald: Steengrillen.

Vincent: Nou, daar nemen wij dan ook maar een borrel op.

Dick: Ik heb witbiertjes voor jullie gehaald, ze liggen in de koelkast.

Ronald: Proost dan maar.
Op de liefde.

Dick: Ik wil van die alimentatie af.

Vincent: Dat kan niet pap, dat weet je toch.

Dick: Iemand op de biljartclub zei dat je het kon aanvechten.

Ronald: Komt dat idee van die Annie soms?

Dick: Annie heeft er ook wel over gehad.

Vincent: Je kunt niet zomaar...
Ik ga me er ook niet mee bemoeien.

Ronald: Nee, Vincent, laten wij ons er maar niet mee bemoeien.

Dick: Nou ja, we zien wel.
 Jullie drinken ook niet naar dat je geld hebt.
 Proost.

VOOR HET SLAPENGAAN

Vincent (13) en Ronald (11) liggen in hun slaapkamer op bed, te wachten tot Alda of Dick hen welterusten komt zeggen.

Ronald: Papa of mama?

Vincent: Ik weet het niet.

Ronald: Wat lees je?

Vincent: Voor school.

Stilte.

Vincent: Ik wou dat ik het waard was om gezien te worden.

Ronald: Ik wou dat ze van ons hielden.

Vincent: Ik ben precies papa, zegt ze.

Ronald: Ik lijk echt op haar, zegt ze.

Vincent: Papa zegt dat ik iedereen veel te veel kus en ik giechel te veel.

Ronald: Mama zegt dat niemand meer wil dat ik kom logeren en dat ik altijd ruzie met jou maak.
Ik ben een ruziekont.

Vincent: Je hebt mensen en potloden.

Stilte.

Ronald: Ik hoop dat ik later beroemd word, dan geef ik het geld aan mama dat ze niet meer zo in de schulden zit.

Vincent: Als je de capaciteiten hebt moet je ze ook benutten, zei mama.

Ronald: Wijsneus, met je Atheneum.

Vincent: Heus niet zo leuk hoor.
Zijn ze nog aan het klaverjassen beneden?
Waar ze zin in hebben.

Ronald: Ik zal toch moeten leren om tegen m'n verlies te kunnen, anders wordt m'n hele leven niks.

Stilte.

Vincent: Ik wilde Pukkie niet uitlaten en mama zei: niemand vind je zo aardig.
Iedereen krijgt een hekel aan je.

Ronald: Blijven ze slapen?

Alda komt de jongens welterusten zeggen.

Alda: En nu gaan slapen hoor.

Ze geeft ze een nachtzoen.

Vincent: Blijven tante Ria en Els slapen?

Alda: Nee, ze gaan straks weer weg.
Het is m'n zuster maar soms...

Vincent: Het is zeker wel gezellig.
Ik hoor Ria de hele tijd lachen.

Alda: Ach ja, precies hoe ze doen kan.

Vincent: Wanneer krijg ik nou m'n eigen kamer?
Papa zit nooit op z'n werkkamer.

Alda: Daar moet ik het met je vader over hebben.

Vincent: Waarom gaan jullie eigenlijk niet uit elkaar?

Alda: Wat God verbonden heeft mag een mens niet scheiden.

Ronald: Maar jullie zijn toch niet gelukkig?

Alda: Het is heus niet zo makkelijk hoor maar ik doe m'n best.
Welterusten jongens.

Alda doet het licht uit en gaat weer weg. Dan klinkt de rituele avondgroet:

Ronald

Vincent: Daaag welterusten tot morgen - welterusten tot morgen daaag.

Alda (vanaf de gang):

Zijn jullie onderhand niet wat te groot geworden voor die onzin?

*Ronald doet weer een bedlampje aan en haalt dan een zak doppinda's tevoorschijn.
Hij spreidt een oude krant uit op bed en gaat samen met Vincent de doppinda's pellen
en opeten. Ze zingen zachtjes een reprise van LEGENDARISCH LEVEN.*

EINDE